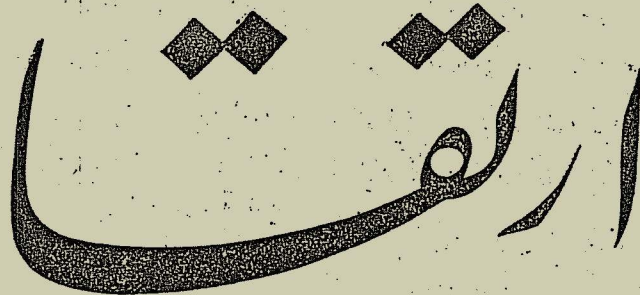


(ارتقا) نك استانبول و طشره
ایچون بر سنه لك آبوله سی ۳۲
غروشدور. پوسته بولی مقبولدر.
مصافی بالجمله ادباب قلمه آچیقدر. هر الی قلم
ملوتان یازدهیلیر. مرکزی باب عالی
جاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدور.



ادبیات. فنون عسکریه و بحریه.
وناریج و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکتیپه لی فقراندن
باحث مصور جریده در. هر نوع خصوصیات
ایچون غرضه نك مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

Journal illustré IRTIKA

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

طشره ده نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

شمه دیک جمعه کونلری نشر اولنور

استانبول ده نسخه سی : ۱۰ پاره یه در

چالیشک غیرت ایدک سزده ای اولاد وطن !
 ده تحصیل معارفده چالیشق ازم
 ال آچیک سز دخی حضار کرام مجلس
 بانک شکرانمزه اوله دعای منضم
 حامی معرفتک حق ایدم عمرین افزون
 اوله هرکارده توفیق الهی همدم
 بوله اجلال ایله اورنک خلافتده بقا
 کورمیه کردش ایام ایله هیچ روی الم
 دولت وملتیه میمون اوله بورسم کشاد
 آجسون اه عظیم هرکسه ابواب نعم

بکر فخری



— یادایت —

برشب که کوررسک طوریسور غمی خیالم
 برجالب غم طور ایله قارشو کیده مکر
 ایلر سنی برحزن ایله غایت متالم
 یادایت بنی بر آجکر سوزایله یادایت

§

وقتا که طوغار قلبه برحس غم آور
 ایلر سنی تهیج تأثرلر ایچنده
 آما ایله فقط اولیه رقدن بکا مقبر
 یادایت بنی برحزن درونی ایله یادایت

§

وقتا که کلر قوشلرک الحان حزینی
 بر آه کی سمله ساکن اوولردن
 ایلر متأثر سنی برحزن انینی
 یادایت بنی بر آه ایله برغم ایله یادایت

§

وقتا که چیقار برورمک آه وانینی
 مهتر و قیصیق برسس ایله صوک نفسدن
 برحس ایله فکر ایله اوحالی اوزماتی
 یادایت بنی خاموش و سکونت ایله یادایت

احمد جمال



شرق

تیغ عشقک ایشله دی کجی دل بیچاره مه
 یاره لر آچدک یکیدن سینئه صد یاره مه
 چاره یوق احکام عشقه ، طالع آواره مه
 نقرات

یاره لر اچدک یکیدن سینئه صد یاره مه
 فکر وصلکه نه لر چکمه کده یم بیلسه نه لر
 یاس ایله محنت ایله قان اغلام شام و سحر
 جانمی اینجتمه جانان ایندی کک ارتق یتر
 نقرات

یاره لر آچدک یکیدن سینئه صد یاره مه

م . صلاح الدین



شمس العربدن مقتبس

لمعات

اصلری نسیان ایدلش مالری خاطر نشان
 قالش اولان بعض لطیف اشعار عربی نظم
 ترجمه ایشتم . بلا ده کی عنوان ایله ارتقایه تقدیم
 ایلدم .

مناسرتلی رفعت

بر نفسده سن بنی مست ایتدک ای باد سحر
 مطلقا وار سنده بودن ماعدل بر خوش خبر
 عتاب نفس آسا خوش معاتب یوقدر انسانه
 کشتی صالح جلیسندن صلاحی اغتام ایلر

سزا دینسه بویایه بنلی آق رویه
 سینکله بیسله مشن قایماق طناعی

اغلا دقچه کؤک کولر یلر لر محبت
 حال ایدر ابراز ایام ربیع

فرقت دلداردن صوکره بن اشک واقفی
 قیلدم اجزا ایلدم بروقف جاری راهنه
 سرعشقی حفظ ایدر صدرم لسانم کتم ایدر
 آه کیم افشا ایدر آهم ایله اشک ترم
 اولمیسیدی کوزیاشم کتم هوا ایلر ایلدم
 حالبوکه عشق اولسه اولماز ایدی کوزیاشلرم

کیجه نک اطولیده اقصیده
 اولور انسانه کوره قسوتکیر
 قصه سی هم ایله غایتله اوزون
 اوزونی ذوق ایله غایتله قصیر

لون و بوی کل کی کرچه الذالطف سزک
 حکمزا اماینه کل مدتی آسا قصیر
 هر زمان تازه سر ایا سبز اولان مر سینی کبی
 قیشده یازده برسیاق اوزره طورر حب فقیر
 نامه یه شوق درونی وصف ایدوب یازمق محال
 چونکه دستمده قلم نی یاره در شوقده نار
 اوله برنی یاره نک آتش دوکولسه اوسته
 دفعه پارلار یاقار اوراقیده بی اختیار

آخر دینار و درهم نار و هم
 اولدیفن کور قیل بوقوله اعتبار

عاشق دینار و درهمه سک اگر
 بیلکه نار و هم ایله عمرک کچر

دیکله مه قائمه امید ایتمه صاقین
 یوقدر اصلا حب آدمده صفاء
 هیچ فصل قابل اولور آده صفاء
 کیم آنک اصل خیری طین و ماء

آکیلر کن اوکوزل کونلر اوطاتلی کیجه لر
 اریق ییتمز ایسه ک وجد اوله رق ای دل سن
 بویانیق سینهمی ترک ایت زرمیه ایستر ایسه ک
 کیت اوتور قاک سنی واه سوال ایتیم بن

مطلبک ترویجی باینده صعوبت وار ایسه
 چکمه کوچک کوچلکن دیناره تحمیل ایله سن
 هر نه ایستر سه ک اولور دیناری توسیط ایله کیم
 بومشادر هر سردی یومشاق بوزلیدر اول سیم بن

شکایت ایلدم بر عاقله بن سوء حفظمدن
 دیدی بر چاره سی واردر اوده ترک معاصیر
 دوام ایتدی سوزه علمه دیدی نور آلهدر
 هدایت ایلدر نور الهی کیم که عاصیر

کنتدیکه دشمنی سک کیم دائما سن نفسکی
 آلت ایتش قوللانیسک هر مصائبدن یکا
 نفسکه ایتدک رکدن اک کوچک برحالی

دشمنک یایسه یینه قیازدی اول رتبه سکا
 دیدی دلبر قان اغلاردک مقدم سن
 نه دن کوز یاشلرک شمدی بیاض اولدی
 دیدم بن بونجه ییل جاری اولان اشکم
 بنله اختیارلندی بیاض اولدی

دیدی دلبر بیاضلار من اینک قانی یاشک شمدی
 نه دن بویله سیه جاری بواول قاننده بدتر در
 دیدم شوقکله قان ییتدی ایتدم کوز آقین صوکره
 اوده ییتدی آقان شمدی مذاب اولمش بیکلردر

مراق اولمشدی یلمزدم نه دن موتنده خویشانک
 کیر بعض ملل ماتم ایچون آق ساده لر اول دم
 شبابک فقیدینه آما یلدنجه صاحبلم باشده
 اغاردی اکلادم بن ده انکه ایلدم ماتم

کتم عشق التزام ایله دیورسک حقلیسک
 بن ده غیرت ایلرم اما آجانلر پاره سی
 قاپلامش عشقک وجودک اوله که هر عضو تن
 بر لسان اولمش هوای سولیور یوق چاره سی

نه دن بر ساده بنله اول قدر نازایلیور بویله
 دیوردم اکلادم بنندن دها بر بشقه حال اولمش
 مکر کلش کوزلک بنندن اوکجه سومش اول یاری
 اشارت ایلکمچون نقطه قویمشده بوخال اولمش

صائمه شاعر مالیدر در و لال نفی سن
 بوسبتون ممدوحه عائددر اومالک غایه سی
 چونکه جوهر نثر ایدن ممدو حدر شاعر فقط
 انلری طویلارده نظم ایلر بودر سرمایه سی

دونکی کون محبوبه نی کوردم تلاش ایتدی دیدی
 کچمش اولسون سن نه اولدک ای نه بوضف تنک
 بن دیدم کلش ایدی حبک بکا غایت ضعیف
 بذل ایدوب بن لخم و خونم بسله دم عشقک سنک

شعری ترک ایتمکلکم اسبابی براهل دل
 صور دی بن ده بیت آتی بی جواب یاسویلدم
 هم رواجی یوق آنک هم سارقی یق چوق بوکون
 هب حرامی قورقو شندن ذوقی ترک ایلدم

ایشتم دیوردی کل اوراقی اتیقک دروننده
 ترجم قیل آجی غیری یترک چوق عذاب اولدی
 دکلد کوز یاشی کوردکلرک یاهو بواوشده
 تقطر ایلین ارواح زدر کیم مذاب اولدی

دنیا الی انسانه طوقات آتده هردم
 انسان ایسه شدتله اتی سومه ده دائم
 دنیا سون آدم یاراماز طفله مشابه
 دنیا سی آنک صانکه پدر مادره قائم

برغنی سویلر اینک ایلر ایسه یوز بیک خطا
 جمله سین تصدیق ایدر سامعلری صائمات محال
 بر فقیرک هر سوزنده براضات اولسه ده
 سامعینی دیر خطا ایتدک نه دن بوقول ضال

اکلایک کیم طلمک هر بریرنده سیم وزر
 صاحبی بریاو کولسه یینه افصح مقال
 اقچه در افصح لسان ایسترایسه کابلغ کلام
 اقچه در سیف و سلاح ایلر ایسه ک غم قتال
 عالم سوداده صاحب معجزاتم بن بو آن
 ایتدم آیاتله اثبات شرف ای عاشقان
 بندن اولجه کلوب کچمش اولان اهل غرام
 جمله سی آیین سودا جاهیلدی اول زمان

بن بوکون حقیله واقف صاحب وقم بتون
 تابع شیعه رماعندن محبان جهان
 کوس عشقی جالیدیروب دیکدم علم میدانه
 سایه صالدم خلقه رایاتله الدم نام و شان

حزب نقطمله مسخر ایلدم سامعلری
 حیره صالدم عقول ناسی حالم نا کهان
 حاضر اولدی اهل دللر مصحف عشقی بتون
 هم قرائت ایلدم هم سرنی ایتدم عیان

نسخه سودا و اخادثله مسکی الحتام
 اولدی انده قالمدی بر شنبه هیچ برشی نهان
 مذهب عشقم حقیقت اوزره اولدی مبتنی
 سالک اولسونلر بو آیین بهینه عاشقان

چونکه مناسی بو آیینک فضیلتدر بتون
 حسن اخلاق و کرم احوالن ایلر در میان
 یوق بو مذهبه وفادن بشقه بر شنبه رضا
 موتی ایجاب ایتسه ده دائم وفادر قصد جان

بن وفا کرم همیشه کتم اسرار ایلرم
 نام محبوبی چهار آ بر زمان آکار لسان
 سن بیلیرسک بونلری ای یار محمود الحصال
 مرحمت ایت قیل بنی لطفکله وصله شایکان

مرده شو قم بنی وصلکله احیا ایله تا
 ایلیم طعم مماتی ناسه اخبار و بیان

مناسرتلی رفعت



آمار مشهوره

موالید هجران

۴

— ای کنج قالدین ، سکا —

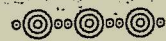
سننر ، سنک نور حسنکدن ، حرارت
 قلبکدن ، او پاک و مستثنا سنلککدن مهجور
 اولدیفن شو کو نلرده وهب او یقوسنر کچن بو
 اوزون قیش کیجه لر نه کندی کندیه دائما
 بونی صورتیورم :

— سنی نیچون سودم ؟ —

اوت - ايشته هر کون استانبول سواقلايى
مسکر رايحه حسنليه دولدوران بوقدرکنج
وکوزله قادينلر وارتي، اوقدر شوق و تشنه
قادينلر، اوقدر کوزله، بلکه سندن دها
کوزله قادينلر، وارکن نيجه اولري، اولردن
بردانه سنى سومه دمده سنى، اى کنج قادين،
سنى سودم. و بورابطه معتسف موجود ايکن
سکافارنى نابلشن هر نظر مک برخاى اولديغى
بيلىکيم حالده ينه سکا باقدم، اوقدر باقدم که
نهايت سودم، اوقدر سودم که نهايت بونامتاهى
عشق قوينده اوله جکم. فقط، خير...
سند اوله برشنى، سنک کوزلريکک سياه
بيکلرنده اوله جاذب بررسيه کونش روحي،
دوداقلريکک قينيلدايشنده اوله اسرالى برشمر
ايرى تنورى، ميني ميني آللريکک صبحاق
تماسلر ندم اوله رمين بر سرچه حالى وارکه بوايحه
بوخارقه لى کوزله لکلاکله بوتون قادينلردن
ايزيلورسک. و ايشته يالکيز بومعزمستثاله
بنم چيلغين قلبه سه ويلورسک. بوچيلغين
قلب... اووخ، عجبنا بوچيلغين وحساس
قلب ماخرائى حياتى بيلورميسک؟ بن برمايس
کله بکى کى هر قادين قلبى اوزرنده برقاچ ابدى
کونلر کچيره رک و هيشندن اراديم فوق البشر
روح علوي بولامايه رق ايلدکجه بوزواللى
قلب خاسر و نوميد براداي تهوره، هيجانلى
ضربه لرله سينه مى دووه ردی؛ هر عشقندن
بن دها نوميد، اودها يورغون آيريله رق
دها علوى و حقيقى عشق ارادق؛ بوتون
بو عشقنلرک مؤکله رينه صداقتمزدن کنجلىکزدن
بر بارچه ترک ايدهرک ارق اختيار لادق.
قادين قلبلرندن تشکل ايدن بو عشق مرد يوننده
عجول و حريض آديلرله ايلزيله ايلزيله
ايشته سکا قدر يوکسکدک. وسن اوقدر
علويسک که شيمدى بو تعالى نقطه محبتکدن
خاطرات عشقيه ماضى به دوزغ و نظر لرمى
تدريجى بر سقوط ايله دوشور دکجه هرايکيمز،
بن زواللى قلبم درين بر تنفرله تيره يورز.
بوسلسته متروکات ايچنده محترصلر، لاقيدلر
خاشنه لر وار؛ هرکسک اولان سفيله لر وار.
ودرجه درجه يوکسکدکجه بر کره بارلايوت
صوکر اسونلر، مهم قالانلر، حياتى کنديسنه
وسودیکنه سياه ايدن عصيلر وار. دها
صوکره يالکيز بر نظري ايچين سويلنلر، رؤياده
کوروله رک اونوتولاميانلر وار... صوکره،
صوکره سن وارسک، کوزلم، حقيقت
وخيال ايچنده قلبه حاکم اولان بوتون
قادين قلبلرينک اک صاف وعلويسى، اک
معصومى اولان سن وارسک؛ نفخه بهارنى
عشقکه بواسکى و اختيار قلبه بر دوره نوين
شباب اويانديرک، سومک اکر و يقور
هوغلونک ديدکى کى حيات بشرينک فوقده
باشماقسه بن بوحيات سوايى - احيق سنک
سياه - محلا کوزلرينک احتشام نظارى

حضورنده ياشايه جکم. فقط بى عقو ايت،
سنک آستان حسکه هنوز هيج بر قادين قو -
خاغلنک هواي متخمريله محاط اولماش
کنج، صاف بر جوجق قلبى تقديم ايدمهديکم
ايچين، بومريض، بواولکون، بوماضيزده
قلب بر قسورى سنک زمين؛ ميني ميني
آللريکک توديمه جسارت ايتديکم ايچين بى
عقو ايت، امين اول که او بوناق، او عليل
قلب خاسر سنک نظر لريکک اعجاز انعطافيله،
باموق آللريکک ايپکلى تماسيله، روح نسو -
يتکک نوازش حيلريزيله ويريله جک و آو -
وجلرکده مطيع بر کووه رجين کي دورا -
جقدر. لاکن سن کوزلم سن ده بکا هنوز
بهار روزکارلرينک مهاجم بوسه لريله چا کيده
سينه اولماش بر غنجه بکر و عصيميله کليور -
سک، ايشته هر کون آکلاتيورسک که سنى ده
سوه نلر وحياتکه ولو بر دقيقه اولسون حاکم
اولانلر وار. بوتون بکا آکلاتيدنگ حکا -
يات عشقيهکک تماماً اعتراف اولونمايدغى،
بلکه متروک بر طاقم اقسامى قالدغى دوشو -
ندکجه چيلدرييورم. اولنرک ايچنده احتمالکه
حالا اونوتولاميانلر موجود اولماسى بى
اولدورويور. اکر اوله ايسه ذاتاً سنى تماماً
بنم ايمهين رابطه موجوديه انضمام ايدن بو
عشق ماضى رابطه سنک، آرامزده حاصل
ايتديکى بيگانگى مضاعفى قورقارم که
عشق شدت مزدادى بير تايه جقدر. بن
الى الابد بويله سفل، اختيار، يکيدن کنج
اولمق ايچين سنککى کى صاف وعلوى بر عشق
نسيم اسرار انکيزينه محتاج قلبم ايلدکجه
جکم؛ افاقده بارلايه جق بوتون قادين چهره لرنده
اطرافى صاران سويلمه مک بولوطايرى
پيرته جق بر خنده مساعد آرايه جکم. فقط خاير،
اى کنج قادين! اوله صانيورم که بياض
بر زانباق صفوتيله باشلايان بو عشق ينه بويله
بيترسه ارق الى الابد اونک خاطره ماتيله
ياشامغه تحمل ايدمه جکم.

ساهر



طب و فلسفه

فکر و دماغ

« Pensée et Cerveau »

[بکن نسخه مزدن مابعد]

جوجفک ماده دماغيه سى ايسنه
زياده سيله سنيال وضوليدر. عادتاً بولاماجه
بکزر وسن رشده بولونانلر ککنسندن آز
شحمه ملاک فقط جوق صوى محتويدير.
حال شبابتده بولونان برکيمسه نک دماغنده کى
مقرو سقوبله کوروله بيلن - اوافق بيولر
جوجفک دماغى اوزرنده غير مريدير. اکر
بيولر نه قدر جوق کورولورسه فعاليت

دماغيه ده اونستده ترايداندر (غريز) دنيلن
ماده سيله جوجفک سطح دماغيسنه از توسع
ايدمه بيلير. اغوجاجات ده نادر اولديغى کى بک
از ترغ ايله بيلير. خصوصيله قان بک آردر.
بناءً عليه ارککلره نظراً قادينلرده ملکات
عقليله نک ناقص اولديغى هر آن کورلکده در.
(به قوق) بالتشريح ارککک وسطى
اوله رق ثقلت دماغيه سنک قادينلرک دماغيه
نسبه دها جوق اولديغى ميدان غلنجه قو -
يشدر. ايشته (به قوق) ک تحريات دقيقه سته
کوره ازکک دماغنک ثقلت وسطيه سى (۵۰)
اونسدر. [اولس ۳۲ غرام ثقلنده وزن در.]
بوخاله کوره « ۳۲ X ۵۰ » ۱۶۰۰ غرام)
قادينکى ايسه (۴۴) اونسدر. [لوندزه،
رساله طينه] .

« نورمبه زغ » خسته خانه سى دوقور -
لرندن (غايست) ده عيى نتيجيه دسترس
اولش و دماغنک امتداد سن ايله آزالديغى
بولمشدر. دوقور « هوغان » ک اجرائى
تدقيقانده [۶۰ ؛ ۷۰] قدر دماغى وزن
ايدهرک قادينلرک دماغنده ارککلر ککندن
(۲) اولس خفيف اولديغى نظر تجر بيه
وضع ايله مشدر. (لاوارنت) بيکى متجاوز
آدملرک باشى مساحه ايدهرک قادين باشلر -
ينک محيطنک قطرى دائماً ارککلر ککندن
کوچوک اولديغى حقيقى کشف ايشدر.
(رودولف وانهر) ه نظراً قادين دماغى
ارکک دماغنک (۱۱ الى ۱۲) قدر اکسيکدر.
(بيشوف) بوفرقى (۳۴) غرام اوله رق
بولمشدر .

« هوشک » ايسه قادينلرده کى قفاطاسنک
ارککلرده ککندن (۲۲۰) سانتيمتره مکى قدر
اوافق اولديغى بالتجربه کورمشدر. دماغ
انسانينک ثقلت وسطيه سى (۲) ياخود (۳۰۵)
ليتره در. تاريخ طبيعى مشاهيرندن کوويه نک
دماغى (۴) ليتره کلشدر. « تيدمان » سن -
بلوغده بولونان اوج احقنک دماغى - که
بونلر کرک طبيعى اولسون کرک عارضى
اولسون - وزن ايتديکى زمان ثقللرينک
بر وايکى ليتره بيننده تحلف ايتديکى کور -
مشدر. (لاوارنت) ک تدقيقانته نظراً
باشلرينک محيطى « ۱۶ » بوسدن کوچوک
اولانلرک احق اولديغى قبول اولونويور .
« پارشا » يه کوره قوه دکائيه نک خنت حالده
على التمادى ثقللى دماغنک کوچوله سى ايله
بويوک برنسبت داخلنده ثقلت دماغيه نک
آزاله سى جتنک درجه سيله متناسيدر .

« فلوره نس » قحف و دماغده تشکل
ايدمه جک بويوک جريهرک آلامنه تحملى
زياده اولان حيوانات اوزه رنده بک جوق
تجر بهلر ايشدر. بوحيواناتده دماغنک - برى
برينى متعاقب - اقسام غلويه سنى طبقه
طبقه قالدردى . بونک اوزرينه ملکات

عقليله ياواش ياواش آزالدى. طبقات اخيره مک
رفتمده ايسه ملکات عقليله بوسبوتون محو
اولدى. (فلوره نس) بوعملياتى طاووقلرده
تکرار يانديغى وقت بوحيوانلر اوقدر نواقص
عقليله دوشيدلر، که بوتون وظائف دماغيه
لرى، حسلى، دوفورلى کاملاً منفع
اولدى. مع مافيه حيات الان بقادار قاليوردى.
- مابعدى وار -

رضا شوق



کوى خاطر آندن

— ۷ —

طاغله، دزله

— محمد جلال بک افندى به —
مولد پدري زيارتمک ايکنجى اقشامى ذروه
جبلده بولتيور، طاغک قيسندن کچى سقاريه نک
آهنک خوش رفتارى اذواق حياتيه مک باعث
ازديادى اوليوردى .

طاغله، آه بو طاغله اوله بر موقع
بر لطافتدرکه اهل طبيعى دائما سرمست و لاله
شعبات ارضک بر قسم حسيات آميزيدرکه
قسوت آلود اولان کوکلرى مستغرق انشراح
قيلاز؛ اوله بر کرسى معادلرکه کائناتک
حزننه آگاه اولان طيور خوش الحانه مامن
ترنمايى اولور.

بن، اوت بن، بتون غيغولردن آزاده
بر موقع اولان قوجه طاغله لطافت کونا کونى،
بردره نک آهنک جوشاخوشى ايچنده يشامغى
سونلردن، بتون عمرى اوزاده امرارى
ارزو ايدنلردنم .

مشتاق صفاسى اولديغم بو مثللو مواقع
بهشت آبادده کچه جک بر لحظه لى حيات بتون
آلام قابى محوه سبب يکانه، اطرافک تماشا
اوله جق مناظر دلپسندانه سى انشراح قلبى
مؤدى اوله جتى ايچون بو طاغلرده يشامغى
سورم .

طاغلرى، مدار عمرم اولان طاغلرى
اوقدر سورمکه ممکن اولسه بتون دقيقه لريمى
بدايح علوى تنظير ايدن مواقع جانرباسى
ايچنده کچيريم .

دره لر؛ آه حسياتى قورجالايان، يورمکى
تخدش ايدن، دردلرمى تازه لهين جوى بار
طبيعتک او درجه مجلوبى يئمکه انلرک يالکيز
عمرى آرتيررجه سته جريانى آن شبايده کى
ماجرالريمى ياده وبتون خزنلرمى ترسيده
سبب اولور .

دره لرک جريان صافيانه سى حال تفکرده
اوله رق مشمول نگاه دقم اولدقجه حياتم،
بتون کنجکلم زده لير، ايچم يانار، يورمک
ضربان دائمى ايچنده قالير. لکن انلرک صفائى